

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין נד.

עין משפט נר מצוה

מט' א מ"פ פ"ד מהלכות
שגגות הלכה א:
ג ב מ"י פט"ו מהלכות
סנהדרין הלכה י ופ"א
מהלכות אסורי ביאה הלכה
ד (והל' די טו):
נא ג ד מ"י פ"א מהל'
אסורי ביאה ה"ד:
נב ה מ"י שס הלכה י
[ש"ע אה"ע סי' כ
סעי' א בהגה]:

רבינו חננאל

פירא כותיה דרבא איש
נפיש לקטן אשר ישכב
את אשת אביו משמע בין
אשת אביו שהיא אמו
בין אשת אביו שאינה
אמו. אמו שאינה אשת
אביו מניין ת"ל ערות
אביו גילה מופנה להקיש
ולדון ממנו ג"ש כ' עד
אמך היא משום אמו
אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אביו
ורבנן ערות אביו אביו
ממש הוא וליחייבו שמים
חזא דא. אריך מואת זכר
לא תשכב וכדכר יהודה
דאמר נכרי הבא על אביו
חייב שמים. ופירשה האי
דקתני חייב שמים ישראל
הוא והאי דאמר נכרי
לישנא מעליא. כלומר
ורבנן כשרא דעביד כי
האי גזונא וחייב כגון
שגג בזה ותחייב שתי
ליכא בישראל דעביד כי
הא ק"ל אזהרתו זו היא
מיתתן חייב שמים בתרי
קטלינן ליה. תניא נמי הכי
הבא על אביו חייב שמים
ועל אחי אביו חייב שמים
איכא דאמר ודלא כר'
יהודה איכא דאמר אפילו
יתמא ר' יהודה מיתתו לה
בקי' מאחי אביו: הבא על
אשת אביו כר'. פ"י אחר
מיתת אביו חייב משום
אשת אביו בלבד. הבא על
כלתו וכו' הבא על הזכור.
ת"ר איש פרט לקטן אשר
ישכב את זכר בן קטן בין
גדול משכב אשה מגיד
לך הכתוב ששני משכבות
באשה. אמר רבנן גמליא
היו זו האשה באת ללמוד
כי יש משכב בזכר כאשה
ונמצאת למידה כי יש
משכבות ובשתיקן
חיבת בתן. מות יומתו
בסקילה. עונש שמענו
כמו שפירשנו אזהרה
לשוכב מואת זכר לא

הבא על אביו חייב ב' הבא על אחי אביו חייב ב'. תימנה דלא
מני להו ככלל ל"ו כריתות כיון דאזי עבדי כהדיין חייב על
כל אחת ואחת וצירושלמי פריך לה כפרקא ומשני כל שום זכור אחד:
לומר ד' זו היא בלתי וזו היא אשת בנו. האי דהדר כתבה לחייב

עליה אף לאחר מיתת דכפ"ה וא"ת
אזהרה שמענו עונש לאחר מיתת
מנ"ל דלעיל אלתערך קרא לעונש
ואזהרה דאשת אב לא לאחר מיתת וי"ל
דנפ"ל מג"ש דמיהם מאשת אב
דענש לאחר מיתת כמחייב:

הבא על הזכר ועל הבהמה. הא
דלא קתני והציט דהמה
עליו משום דלא כתיב צהדיא אלא
מדרשא והא דלא קתני והציט זכר
עליו אף על גב דכתיב צהדיא שניהם
מות יומתו (ויקרא כ) איכא למימר
דלישנא דקרא נקט דכתיב (שס יח)
ואת זכר לא תשכב:

עונש

לא תגלה ונאמר להלן י"עירות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר
אף כאן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת
אביו שאינה אמו אמו שאינה אשת אביו מניין תלמוד לומר י"עירות אמך
לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו
כאמו שהיא אשת אביו עונש מניין נאמר כאן ערות אביו לא תגלה
ונאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו א"מך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אביו ממש האי י"מוואת זכר נפקא לחייב
עליו שמים וכדכר יהודה ד"דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב
שמים הבא על אחי אביו חייב שמים אמר רבא מסתברא מילתא דרב
יהודה בישראל בשווג ובקרבן והאי דקאמר נכרי י"לישנא מעליא הוא
דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה
תניא נמי הכי "הבא על אביו חייב שמים הבא על אחי אביו חייב
שמים איכא דאמרי דלא כרבי יהודה ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי
יהודה ומייתי לה בק"ו מאחי אביו ומה אחי אביו דקורבה דאביו הוא
חייב שמים אביו לא כ"ש י"וקמפילגי בפלוגתא דאביו ורבא מר סבר
עונשין מן הדין ומר סבר י"אין עונשין מן הדין ורבנן אזהרה לאשת
אביו מנא להו נפקא להו י"מעירות אשת אביו לא תגלה ור' יהודה ההוא
מיבעי ליה לאזהרה לאשת אביו לאחר מיתת ורבנן ההוא מסיפא דקרא
נפקא ערות אביו היא ורבי יהודה ההוא מיבעי ליה משום אשת אב
אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אשת איש והאנן תנן הבא על
אשת אב חייב עליה משום אשת אב ומשום אשת איש בין בחיי אביו
בין לאחר מיתת אביו ולא פליג רבי יהודה אמר אביו פליג בברייתא
ורבנן עונש דאשת אביו לאחר מיתת מנא להו בשלמא רבי יהודה מייתי לה
בגזרה שוה אלא רבנן מנא להו אמרי לך ההוא ערות אביו גלה דמפיק
לה רבי יהודה לגזירה שוה מפקי ליה אינהו לעונש דאשת אביו לאחר
מיתת ורבנן עונש לאמו שאינה אשת אביו מנא להו אמר רב שישא
בריה דרב אידי אמר קרא אמך היא עשאה הכתוב לאמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו: הבא על כלתו כו': ולחייב נמי משום
אשת בנו אמר אביו פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בנו לומר לך
זו היא כלתו זו היא אשת בנו: **בתני'** י"הבא על הזכור ועל הבהמה
והאשה המביאה את הבהמה ב"בסקילה אם אדם חטא בהמה מה חטאה
אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תסקל ד"א
שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה:
גמ' זכר מנא לן דת"ר י"איש י"פרט לקטן אשר ישכב את זכר בן גדול
בין קטן משכבי אשה י"מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה א"ר ישמעאל
הרי זה ב"א ללמד וגמציא למד מות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה
או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה י"נאמר כאן דמיהם במ
ונאמר באוב וידעוני דמיהם במ מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה
עונש

ללאחר מיתת: **בתני'** תקלה. מכוול עון: **גמ'** אשר ישכב אם זכר. מדלל כתיב איש לא חלק בנשכנים צין גדול
צין קטן להחמיצו השוכב עליה ואשמעין דלא צעיקן מרייהו צני עונשין ומינה נמי ילפינן דאי הוה נשכב גדול ושוכב קטן כגון צן
תשע שנים ויום אחד דציאמו ציאה ולא י"צני עונשין הוא ומחייב נשכב: **משכבי אשה.** שתי משכבות י"ש צאשה שוין זה לזה לחייב בכל
עירות כדרכה ושלל כדרכה: **ה"ו צא נא.** על זכר שחייב אפילו שלל כדרכה: **ומנא להו.** למשכב זכור לא אלתערך קרא
דפשיעא לן דכל משכב זכר שלל כדרכה הוא אלא האי משכבי לאשמעין אתה דהכא על אשה צין כדרכה צין שלל כדרכה חייב:
וגס

פניא כווסיה. בתורת כהנים י"דקתם ספרא ר' יהודה דערות אביו
לרבי יהודה זו אשת אביו ואיתת ליה גזירה שוה למילף מיניה עונש
לאמו שאינה אשת אביו ואיתת ליה אמך היא להאי דרשה: **ס"ל**
ערום אביו גלה. ומשמעות לא משמע

היא אלא מופנה הוא לגזירה שוה
כדלריש דסופה ומההיא תיפוק לן
עונש לאמו אנוסה כדמפרש בסופה:
מה להלן צאישות הכסוב מדבר. דהא
רישא דקרא איש אשר ישכב את אשת
אביו כתיב ומשמע צין אשת אביו וכו'
וחייב עליה משום אשת אב אב עד
דאחא אמך היא דסופה ומיעטה
ואוקמה לרישא דקרא על כרחיך
צאשה אביו שאינה אמו: **עונש**
מניין. היינו דך דלמחיל בה לעיל
ושבקה: **אמך היא.** ארישא דקרא
מהדר לאפוקי ממשמעותיה והיכא
דאשת אביו הויה אמו אינו חייב
עליה משום אשת אב אלא משום
אם: **ערום אביו ממש.** צל
אשת אב לא רמזא הכא הלכך
לא איתא אמך היא למעוטי ולדרשה
אחרתא איתא דללקמן: **נכרי הצא**
על אביו. מפרש ליה רבא דנישראל
קאמר והא דנקט עובד כוכבים
ידקה בזה אוב או ידעני
מות יומתו קאבן י"גמור
אתם דמיתם בם:
ורקא יח כו
3. ערות אביו וצירות
אמך לא תגלה אמך הוא
לא תגלה ערותה:
ורקא יח ז
4. ואת זכר לא תשכב
משכבי אשה תועבה
הוא: ורקא יח כב
5. ערות אשת אביו לא
תגלה ערות אביו הוא:
ורקא יח ח
6. ואיש אשר ישכב את
זכר משכבי אשה תועבה
עשו שניהם מות יומתו
דמיתם בם: ורקא יח יג

תורה אור השלם
1. ואיש אשר ישכב את
אשת אביו ערות אביו
גלה מות יומתו שניהם
דמיתם בם: ורקא יח כ
2. ואיש או אשה כי
ידקה בזה אוב או ידעני
מות יומתו קאבן י"גמור
אתם דמיתם בם:
ורקא יח כו
3. ערות אביו וצירות
אמך לא תגלה אמך הוא
לא תגלה ערותה:
ורקא יח ז
4. ואת זכר לא תשכב
משכבי אשה תועבה
הוא: ורקא יח כב
5. ערות אשת אביו לא
תגלה ערות אביו הוא:
ורקא יח ח
6. ואיש אשר ישכב את
זכר משכבי אשה תועבה
עשו שניהם מות יומתו
דמיתם בם: ורקא יח יג

מוסף רש"י
מה להלן בסקילה.
דכתיב בלחן ירגמו אותם
(דברים יח). לישנא
מעליא הוא. שמיטה ודכר
נקי הדעת לספר בלחן
נקי (פסחים א). אין
עונשין מן הדין. מדן
ק"ו, דני ממוטת ומות
עשה והלכות עבודה ופסולי
קדשים אתה למד מק"ו אלא
לא אזהרתו ועונשין (תנ"ג)
(כ"א):

ממש דלתיא גזירה שוה ואפיקתיה
ממשמעותיה: **מחייב אביו.** דההוא
דאי משמע ליה ממש דכתיב בגופיה
אל אשתו לא תקרב: **פלוגתא דאביו**
ורבא. צעונשין מן הדין צאלו הן
הנסרפינן: **ואי אשת מחייבו משום**
אשת איש. דכיון דמחייב עליה רישא
דקרא משום אשת אב משמע נמי
אשת איש ואחא היא ואפיקה: **ורבנן**
עונש צאשה אב לאחר מיתת מנא
להו. אלא אזהרה כתיב בה כדלרישין
מדרשה למר ולמר: **צאשה לרבי**
יהודה. דיליף עונש מאזהרה בגזירה
שוה מייתי לה נמי בגזירה שוה אלא
לרבנן מנא להו: **ערום אביו גלה.**
גבי עונש כתיב: עונש צאלו לא
כתיב אלא צאשה אב הוא דכתיב:
אמך היא. דהוייתה היא כל דדין
שוין בה צין שיהא אשת אב צין
שאינה אשת אביו: **ונחייב נמי משום**
אשת בנו. דהא שני לאוין ושני שמות
הן ערום כלתך לא תגלה אשת צנן
היא לא תגלה ערומה (ויקרא יח):
ופייס צאשה בנו. דכתיב היא
ומשמע היא האמורה צרישא דקרא
והאי דהדר וכתביה לחייב עליה אף